

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 26.03.2018
Kabul Tarihi / Date Accepted : 28.12.2019
Yayın Tarihi / Date Published : 01.07.2019

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.20xx.xx.xxxxx-xxxxxx>

ZORUNLU OKUL ÖNCESİ EĞİTİME GEÇİŞ İLE İLGİLİ ANASINIFI VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Abdurrahman EKİNCİ¹ - Serdar BOZAN²

ÖZ

Bu çalışmada anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin zorunlu okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda öğretmenlerin zorunlu okul öncesi eğitime ne kadar hazır olduğu, zorunlu okul öncesi eğitimin ilkökula başlayacak öğrencilere etkisi, mevcut programın zorunlu okul öncesi eğitim için yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileri ele alınmıştır. Araştırmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitliliğe göre belirlenmiştir. Çalışma grubunu 10 anasınıfı öğretmeni ve 10 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; zorunlu okul öncesi eğitiminde bölgesel farklılıkların göz önünde bulundurulması, uygulamaya dönük ve oyunlaştırılmış etkinlikler içermesi, sınıf dışı etkinliklere daha fazla yer verilmesi ve sosyalleşmeyi desteklemesi halinde 1. sınıfa başlayacak öğrencilere alt yapı oluşturularak, dil kazanımı ve gelişimine, öz bakım becerilerinin gelişimine katkısı olacaktır düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu Okul Öncesi Eğitim, Sınıf Öğretmeni, Anasınıfı Öğretmeni

EVALUATION OF PRESCHOOL AND CLASSROOM TEACHERS' PERCEPTION RELATED TO PASSING COMPULSORY PRESCHOOL EDUCATION

ABSTRACT

In this research, it is aimed to evaluate the opinions of pre-school and classroom teachers on compulsory preschool education. In this context, the opinions of the teachers about the readiness for compulsory preschool education, the effect of compulsory pre-school education on the students who will start primary school, and the adequacy of the current program for compulsory preschool education are discussed. In this study, the phenomenology of the design has been used. The study group has been determined according to the maximum variety of sampling methods for purposes. The study group is consisted of 10 preschool teachers and 10 classroom teachers. As a result of the research; It is thought that it will contribute to the development of self-care skills, language acquisition and development by establishing the infrastructure for students who will start 1st grade if they take into consideration the regional differences in compulsory preschool education, include practical and playful activities, give more space to out-of-class activities and support socialization.

Keywords: Compulsory Pre-primary Education, Classroom Teacher, Preschool Teacher

* Bu çalışma 14-17 Eylül 2017 tarihleri arasında Diyarbakır'da düzenlenen 1. Uluslar Arası Sosyal Bilimler Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Prof.Dr., aekinci74@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0002-1545-1379>

²MEB, Okul Müdürü, s.bozan@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1677-4727>

1.GİRİŞ

Son yüzyılda insan kaynaklarına verilen önem, erken çocukluk eğitiminin önemini arttıran faktörlerden biri olmuştur. Bu önem nedeniyledir ki ülkeler bir yandan okul öncesi okullaşma oranı arttırmaya çalışırken bir yandan da okul öncesi eğitimi alt yaş gruplarına uygulamak istemektedir. “Erken çocukluk dönemi” veya “okul öncesi dönem” şeklinde adlandırılan dönemi Oktay (1990), çocuğun doğumundan okula başlayıncaya kadar olan dönem şeklinde tanımlar. Okul öncesi dönem, çocuğun çevresini araştırıp tanımaya çalıştığı, çevresiyle iletişim kurmaya istekli, meraklı, hayal gücünün kuvvetli ve sorgulayıcı olduğu, yaşadığı toplumun değer yargılarını ve o toplumun kültürel yapısına uygun davranış ve alışkanlıkları kazanmaya başladığı, kişiliğin temellerinin atıldığı dönemdir (Oğuzkan ve Oral, 1997). Bloom’un araştırma sonuçlarına göre çocuklar zihinsel gelişimlerinin %50’sini ilk dört yaşta, geri kalan %50’lik gelişimin %30’unu dört-sekiz yaş arası, %20’lik gelişimi ise sekiz-on yedi yaş arasında tamamlamaktadır (akt: Fidan ve Erden,1993). Bu bağlamda okul öncesi eğitim çocuk gelişimine ilişkin temel teşkil eden ilk kurum olması sebebiyle önem arz etmektedir.

Bu döneme hizmet eden okul öncesi eğitim kurumları ise; çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini en sağlıklı şekilde geçirmelerini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitim konusunda bilgilendirmeyi amaçlayan kurumlardır (Öztürk ve Deniz, 2008). Bloom’un araştırma sonuçlarından zihinsel gelişimin %30’una (akt:Fidan ve Erden, 1993) denk gelen okul öncesi eğitim aileden sonra gelen önemli ikinci kurumdur. Bu nedenle Kandır (2001), okul öncesi eğitim kurumlarının çocuğu toplumsal hayata hazırlaması noktasında aileyi destekleyen kurumlar olarak eğitim sistemi içerisinde yer aldıklarını vurgular.

Okul öncesi eğitim kurumlarının kuruluş kökeni 19. yüzyıla dayanmaktadır. Endüstri Devrimi’ nin çekirdek aile yapısını etkilemesine bağlı (ebeveynlerin fabrikalarda uzun süreli çalışmaları sonrası 0-6 yaş çocukların bakımı, beslenmesi korunması... v.b.) olarak uygulanmaya başladığı görülmektedir. İngiltere’de Owen, Almanya’dan Fröbel ve İtalya’dan Montessori’nin erken çocukluk pedagojisinin teorisyenleri ve bu düşüncenin mimarları olarak göze çarpmaktadır. Avrupa’da okul öncesi eğitimin öncüsü ve fikir mimarı olarak Fröbel gösterilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005).

Okul öncesi eğitimin birçok Avrupa Birliği üyesi ülkede hükümet, yerel yönetim, dini kuruluşlar ve özel birtakım kurumlarla yürütüldüğü görülmektedir Avrupa’nın farklı ülkelerinde okul öncesi eğitimin ülkelerin farklı gelişim ve büyümelerine bağlı olarak geliştiği söylenebilir. Avrupa Birliği ülkelerinde okul öncesi eğitimin bazı ülkelerde zorunlu (Lüksemburg, Hollanda), bazı ülkelerde isteğe bağlı (Belçika, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Fransa, İtalya, Finlandiya), bazı ülkelerde ise kısmen zorunlu (Almanya) şekilde gerçekleştiği görülmektedir (MEB, 2005).

Ülkemizde okul öncesi eğitimi uygulamalarının başlangıcı olarak, Fatih Sultan Mehmet zamanında açılan Sıbyan mektepleri kabul edilmektedir. Resmî ana mektepleri 1912-1913 yılından sonra açılmıştır. 6 Ekim 1913 tarihinde yayımlanan Tedrisat-ı İptidaiye Kanuni Muvakkati’de ve bundan sonra yayınlanan eğitimle ilgili yasa ve yönetmeliklerde ana mektepleri de yer almaya başlamıştır (Akyüz, 1996).

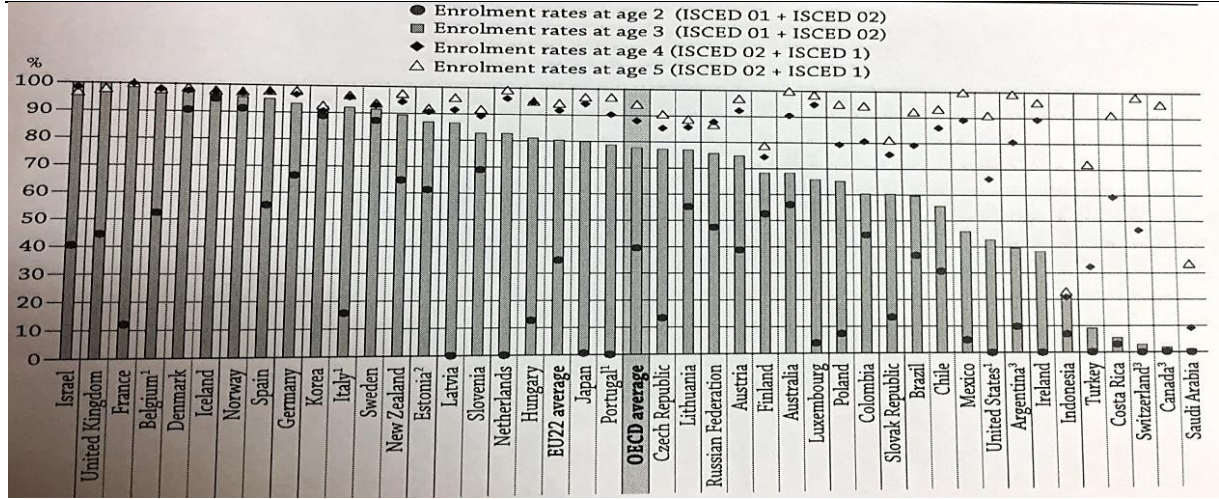
Türkiye’de okul öncesi eğitim ülkemizde 0-36 ay çocukları için okul öncesi eğitim programları ile birlikte bakım hizmetleri Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde verilmekte olup, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün sorumluluğundadır. Ayrıca 0-36 ay özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için özel eğitim anaokullarında erken çocukluk eğitim birimleri bulunmakta olup bu birimler Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü sorumluluğundadır. Okul öncesi eğitim, 36-66 aylık çocuklar için açılan anaokulu ve uygulama sınıfları ile 48-66 aylık çocuklar için örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde açılan ana sınıflarında Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nün sorumluluğu altında yürütülmektedir. Ayrıca 37-66 ay özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için özel eğitim anaokulları bulunmakta olup bu okullar Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü sorumluluğundadır.

Türkiye’de okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı ve Türkçenin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamak olarak belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim, 36-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan bağımsız anaokullarında ve 48-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde açılan anasınıfları ile uygulama sınıflarında yapılır. Anaokulu ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmayan çocukların kaydı yapılır. Anasınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayını dolduran ve 66 ayını doldurmayan çocuklar kaydedilir. Ancak bir grup oluşturabilecek kadar çocuk bulunmayan okullarda 36-48 ay arası çocuklar da ana sınıfına kaydedilebilir. Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise ilkökula başlamak üzere olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir (MEB, 2014).

Okul öncesi okullaşma oranları incelendiğinde gelişmiş ülkelerin okul öncesi eğitimi %100’e çıkarmayı hedeflemenin yanı sıra bu eğitimi daha küçük yaşlara indirme çabası içerisinde oldukları görülmektedir. Bu açıdan

Türkiye'nin okul öncesi eğitimde okullaşma oranlarının nicelik ve niteliksel olarak istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir (Başal ve Derman, 2010). Aşağıdaki tabloda Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'ne (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD]), üye ülkelerin okul öncesi eğitimde okullaşma oranları verilmiştir.

Tablo 1.
Okullaşma Oranları Bakımından Okul Öncesi Eğitimin Karşılaştırılması

Kaynak: Education at a Glance 2017: OECD indicators, s:260

Tablo 1' de Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)'ne üye ülkelerin okul öncesi eğitim oranları verilmiştir. OECD ortalaması yaklaşık olarak 2 yaşta %40, 3 yaşta %78, 4 yaşta %88, 5 yaşta %95'lere yakın olduğu görülmektedir. Türkiye ortalaması incelendiğinde ise oranların yaklaşık olarak 2 yaş %2, 3 yaş %9, 4 yaş %32, 5 yaşta %72 olduğu ve tüm yaş gruplarında OECD ortalaması altında olduğu görülmektedir.

Okul öncesi okullaşma oranının düşük olması, MEB'i buna yönelik çözümler üretmeye sevk etmiştir. 2017- 2019 Orta Vadeli Program ile 5 yaşta yüzde 67 olan okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirileceği belirtilmiş olup zorunlu eğitime geçişle birlikte bir sonraki eğitim öğretim yılında ilkökula başlayacak olan 54 ay ve üzeri çocukların tümünün okullaştırılarak okullaşma oranının yüzde yüze çıkarılması hedeflenmiştir (Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü [BÜMKO], 2017).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2019 yılında zorunlu hale getirilmesi hedeflenen okul öncesi eğitime yönelik mevcut durumun tespiti, yeni uygulamada göz önünde bulundurulması gerekenler ve zorunlu okul öncesi eğitiminin öğrenci profiline yansımalarını anasınıfı ve sınıf öğretmenleri görüşleri yardımıyla belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın cevap aradığı sorular şunlardır;

- 1- 2019 yılından itibaren zorunlu hale getirilmesi hedeflenen okul öncesi eğitim hakkında anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri (olumlu- olumsuz) nelerdir?
- 2- Anasınıfı öğretmenleri uygulamada olan okul öncesi programını, zorunlu okul öncesi eğitimi için ne düzeyde yeterli görmektedir?
- 3- Anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre zorunlu anasınıfı eğitim müfredatı, nasıl şekillendirilmelidir?
- 4- Sınıf öğretmenleri görüşlerine göre zorunlu anasınıfı eğitiminin ilkökul 1. sınıf öğrenci profiline (başarı, davranış, sosyalleşme bağlamında) yansımaları nasıl olacaktır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma zorunlu okul öncesi eğitime geçiş aşamasına ilişkin anasınıfı ve sınıf öğretmenleri görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılması olgu bilim (fenomenoloji) deseni olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Mardin Büyükşehir Artuklu İlçesi sınırları içerisinde yer alan okullarda çalışan 10 anasınıfı öğretmeni ve 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak anasınıfı öğretmenleri bünyesinde anasınıfı olan farklı kademelerden (Anaokulu, İlkokul, Ortaokul ve Ortaöğretim) ve farklı yerleşim yerlerindeki okullardan (köy, ilçe merkezi), sınıf öğretmenleri de aynı şekilde farklı yerleşim yerlerindeki okullardan (köy, ilçe merkezi) amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine uygun olarak seçilmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesindeki amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışma grubunu oluşturan anasınıfı ve sınıf öğretmenlerine ilişkin bilgiler Tablo 2 ve 3’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Anasınıfı Öğretmeni Demografik Özellikleri

Aday	Okul Kademe	Cinsiyet	Hizmet Yılı	Bulunduğu Yerleşim Yeri
A1	Ortaokul	Kadın	14	İlçe Merkezi
A2	İlkokul	Kadın	6	Köy
A3	İlkokul	Kadın	7	Köy
A4	İlkokul	Kadın	4	Köy
A5	Ortaokul	Kadın	11	Köy
A6	Ortaokul	Kadın	8	İlçe Merkezi
A7	Lise	Kadın	9	İlçe Merkezi
A8	Lise	Kadın	12	İlçe Merkezi
A9	Anaokulu	Kadın	15	İlçe Merkezi
A10	Anaokulu	Kadın	11	İlçe Merkezi

Görüşmeler için 2 anaokulu, 3 ilkokul, 3 ortaokul, 2 lisede çalışan anasınıfı öğretmeni belirlenerek yapılmıştır. Anasınıfı öğretmenlerinin hepsi kadındır. Anasınıfı öğretmenlerinin 1’i (0-5 yıl) hizmet süresine, 4’ü (5-10 yıl) hizmet süresine, 5’i (11-15 yıl) hizmet süresine sahiptir. Anasınıfı öğretmenlerinin 4’ü köy okullarında, 6’sı ilçe merkezinde görev yapmaktadır.

Tablo 3.

Sınıf Öğretmeni Demografik Özellikleri

Aday	Okul Kademe	Cinsiyet	Hizmet Yılı	Bulunduğu Yerleşim Yeri
S1	İlkokul	Kadın	15	İlçe Merkezi
S2	İlkokul	Erkek	11	İlçe Merkezi
S3	İlkokul	Erkek	14	İlçe Merkezi
S4	İlkokul	Erkek	13	İlçe Merkezi
S5	İlkokul	Erkek	11	İlçe Merkezi
S6	İlkokul	Erkek	17	Köy
S7	İlkokul	Erkek	7	Köy
S8	İlkokul	Erkek	11	Köy
S9	İlkokul	Erkek	11	İlçe Merkezi
S10	İlkokul	Kadın	9	Köy

Görüşme yapılan tüm sınıf öğretmenleri ilkokulda çalışmaktadırlar. Sınıf öğretmenlerinin 2’si kadın, 8’i erkektir. Sınıf öğretmenlerinin 2’si (5-10 yıl) hizmet süresine, 7’si (11-15 yıl) hizmet süresine, 1’i (16-20 yıl) hizmet süresine sahiptir. Sınıf öğretmenlerinin 4’ü köy okulunda, 6’sı ilçe merkezinde bulunan okullarda çalışmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Uygulanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Karşılaştırmalı sonuçlar elde etmek amacıyla, tercih edilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, zorunlu okul öncesi eğitim doğrultusunda araştırmacılar tarafından kolay anlaşılır nitelikte ve araştırmanın amacına yönelik hazırlanmış ve iki uzman tarafından incelenerek formun uygulanması uygun görülmüştür. Görüşme sorularının kolay anlaşılabilirliğini ve amaca yönelik olarak hazırlandığını test etmek için 1 anasınıfı ve 1 sınıf öğretmeni ile ön görüşme gerçekleştirilmiş ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunun ilk bölümde kişisel bilgilere ve katılımcı onayına, ikinci bölümde sorulara yer verilmiştir. Katılımcıların izinleri doğrultusunda görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Görüşmeler sonunda tutulan kayıtların kendileri tarafından dinlenebileceği, gerektiğinde kayıtların

kısmen veya tamamen silinebileceği belirtilmiştir. Böylelikle kayıt cihazının katılımcılar üzerinde oluşturabileceği baskı ve olumsuzlukların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ses kaydı ile toplanan veriler yazıya geçirilmiş, düzenlenmiş ve katılımcıların bu verileri okumaları sağlanarak verilerin bütünlüğü, analizlerin kendi gerçeklerini yansıtmadaki yeterliliği ve sonuçların kendi algılarına ve yaşantılarına ilişkin olup olmadığı değerlendirilerek katılımcı teyidi sağlanmıştır. Elde edilen veriler kavram ve temalara göre yeniden düzenlenmiş bir biçimde, yorum katmadan ve verinin özüne sadık kalarak aktarılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan sonuçlar sürekli toplanan veriler ile teyit edilerek, araştırma sonuçları mantıklı bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Veriler analiz edilirken şu aşamalar takip edilmiştir; 1- Verilerin kodlanması 2-Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi 3- Kod ve temaların düzenlenmesi 4- Bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Anasınıfı ve sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonrası verilen cevaplar yazıya geçirilmiştir. Öğretmenlerin cevapları doğrultusunda, cevapların benzerliğine göre gruplamalar yapılmıştır. Bu süreçte anasınıfı öğretmenlerine (A1, A2...), sınıf öğretmenlerine (S1, S2 ...) şeklinde kodlar verilmiştir. Yazıya geçirilen veriler kodlanarak bu kodlara uygun temalar, bu temalara uygun alt temalar ve bu temalara ilişkin görüşler tablolara aktararak frekanslarla birlikte sunulmuştur. Anasınıfı öğretmeni ve sınıf öğretmenlerine yönelik hazırlanan ortak sorular aynı tablo içerisinde, farklı sorular ayrı tablolarda verilmiştir.

3. BULGULAR

Elde edilen veriler beş ana başlık altında ve her başlığa ait temalar ve temalara ait alt temalar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4.

Anasınıfı ve Sınıf Öğretmenlerinin Zorunlu Okul Öncesi Eğitimine İlişkin Görüşleri

No	Tema	Alt Temalar	Görüşler	F
1	Olumlu	Bölgesel Farklılıklar	A1. Öğrencilerin hazır bulunuşlukları her ilde aynı değil. Her yerde seviye farklı. Bu yüzden Güneydoğu Anadolu bölgesinde zorunlu hale getirilmesi özellikle çok önemlidir.	
			A3. Özellikle bu bölgede çocuklar aile ile bir şey yaşayamıyorlar. Ne öğrenirse gelip okulda öğreniyor. Çocuk eline boya kalem bile almadan okula geliyor. Okula geldiğinde boya yapmayı, kalem tutmayı bile bilmiyor. Bu anlamda ilkokula başlamadan önce güzel bir hazır bulunuşluk sağlıyor.	2
			S8. Bence olumlu bir gelişme. Olumlu tarafı; eğitimde hem alt yapı çalışması olması anlamında hem de eğitim de Türkiye gibi farklı bölgelerde, farklı ekonomik ve sosyal, politik çevrelerin olması sebebiyle 1. Sınıfa başlayacak öğrencilerde bir hazırlık aşaması oluşturacağına inanıyorum.	1
			A6. Okul öncesi eğitim 0-6 yaş çocuklar için çok önemlidir. 6 yaş grubundaki çocuklar öğrenmeye çok isteklidir. Her şeyi öğrenebiliyorlar. O yaştaki çocuklara ulaşmak iyi olacaktır.	
	Yaş Aralığı		A7. 54-66 ay arası çok uygun. Çocuk ilkokula başlayacağı için bu yaş aralığı çok daha uygun. 48 aylık gelen çocuk yine anasınıfına başlayacağı için yeterli fiziki yapıya, kas gelişimine, bilişsel güce sahip olmadığı için hem kendisi hem öğretmen çok zorlanıyor. O yüzden bu yaş aralığı çok uygun.	6

Tablo 4. devamı

No	Tema	Alt Temalar	Görüşler	F
			A5. Bu bölgede çocuk sosyal ortamda farklı bir dili konuşuyor, okul ortamında farklı bir dili konuşuyor. Okul öncesinin zorunlu hale getirilmesiyle çocuğun Türkçe ile tanışması daha erken yaşta olacak. Kavrama düzeyi, kelimeleri anlamlandırması daha olumlu yönde olacak.	1
		Dil Kazanımı	S4. Türkçe bilmeyen öğrenciler orada öğretmen rehberliğinde ve arkadaşlarıyla iletişim kurarak yeni kelimeler öğrenecektir. Etkileşim halinde olan çocuk süreç içerisinde kelime dağarcığını genişletecektir.	4
		Okullaşma Oranı	A3. Zorunlu olursa aileler çocuklarını göndermek zorunda kalırlar. Böylece çocukların okullaşma oranı, eğitim alma oranı yükselecektir. Bu anlamda güzel olacaktır.	4
		Maddi	A3. Aslında çocukların eğitim almaları açısından çok önemli. Aileler okul öncesi eğitimi paralı olarak gördükleri için, çocuklarını göndermek istemiyorlar. Bu durumda çocuklar eğitim hakkında mahrum kalıyorlar.	2
			A6. 1. Sınıfa katkısı olacaktır. Bazı velilerimiz bilinçli, evde çocuklarıyla kesme katlama yapıştırma gibi şeyler yapıyor ama kimisi hiç yapmıyor. Burada el kasları gelişiyor. Kalem tutma becerisi kazanıyor. 1. Sınıfa başlayınca bununla uğraşmıyor.	6
			A9. İlkokula hazırlık aşamasında çok faydası olacak. Okul öncesine gelmeden 1. Sınıfa başlayan çocuklarda sınıf öğretmenleri dil açısından çok sıkıntı çekiyordu. Haliyle eğitim geriye düşebiliyordu. Okul öncesi eğitimle birlikte inşallah biz bu açığı kapatacağız. Çocuklar daha hazır bir şekilde ilkokula başlayacak.	6
1	Olumlu	1.Sınıfa Temel Hazırlaması	S1. 1. Sınıfa başlayan çocuklarda özellikle okul öncesi eğitimi alan çocukların hem akademik anlamda hem okula uyum boyutuyla davranışları arasında çok farklılıklar var. Adapte olmaları açısından okul öncesine giden öğrenci birçok kuraldan haberdar olarak geliyor. En azından kalem tutmayı bildiği için sürece daha hızlı bir şekilde adapte oluyor. O yüzden zorunlu olması faydalıdır.	
			S5. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesinin eğitim verimi açısından faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü okula gelen belli yaş grubundaki çocukların hazırbulunuşluk seviyelerini artırır. Temel beceriler kazandırır. Bunun dışında sayma becerisi, boyama, kas gelişimi gibi becerileri kazanmış olur. Böyle bir öğrenci 1. sınıfa başladığında hazırbulunuşluk seviyesi daha yüksek olur. Sene başında oryantasyon sürecinde sıkıntı yaşamamış olur. Yani bir nebze sınıf öğretmenin işini kolaylaştırıyor.	6
		Öğrencinin Özgüven Kazanması ve Sosyalleşmesi	A3. Okul öncesi eğitimin özgüven sağlamada, güven oluşturmada yine katkısı olacaktır. A6. Çocuk toplumunda nasıl davranacağını, anneden ayrılıp okula alışmasını, akranlarıyla bir şeyi paylaşmasını öğreniyor. Çocuk anasınıfına gelince çok zor geliyor. Anne babadan kopamıyor. Gelince anne babanın olmadığı ortamlarda da insanlara güvenebilirim düşüncesi oluşuyor. Güven duygusu kazanıyor.	2
			S2. Arkadaşlık ilişkileri oluşmuş oluyor. Bunlar artı yönleri. Çocuk özgüven kazanmış, öğretmene okul ortamına alışmış, boyamaya, kes yapıştırma alışmış oluyor. Yani okulu biliyor artık. Anasınıfına gitmeyen çocuklarda bir çekingenlik görülüyor.	4
			S3. İlkokula başlayan çocuklar her anlamda çok daha başarılı oluyor. Hem sosyal hem duygusal hem akademik anlamda.	
		Eğitimde Fırsat Eşitliği	A9. Bütün çocuklar eşit bir şekilde okula başlayacak. Hepsi okul öncesi eğitimi almış olacak.	4

Tablo 4. devamı

No	Tema	Alt Temalar	Görüşler	F	
2	Olumsuz	Sınıfların Fiziki Durumu	A1. Fiziki şartlar olarak sınıflarımızın büyük olması gerekiyor ve köşelere ayrılması gerekiyor. Oyun köşesi, kitap köşesi, sanat köşesi gibi köşeler olması gerekirken sınıflarda bölümler olmadığı için bunları yapamıyoruz. Her etkinlik karmakarışık şekilde oluyor. Çocuklar sanat köşesine geçip rahat bir şekilde oyun hamuruyla, tuz seramiğiyle, boya ile çalışmalarını yapabilmeli. Ama maalesef bu şartlar yok. 7		
			A2. Merkez okullarda şartlar iyi olduğu için çok iyi ama köy okullarında çok zor. Fiziki şartlar her okulda uygun değil. Sınıflar hep lojmandan ya da başka yapılardan çevrilme.		
			S6. Eğer okullar tam hazırlanmadan çocuklar kendilerini bir curcuna içerisinde bulurlarsa çocuğun eğitim hayatı büyük ihtimalle böyle devam edecektir ve olumsuz etkilenecektir.		
				S8. Fiziki şartlar açısından değerlendirecek olursak, şu an hiçbir okul fiziki anlamda anasınıfı eğitimine uygun değil. Birçok anasınıfı öğretmeninden bu şikayetleri duyuyoruz. Sınıflarımız uygun değil, anasınıfı için uygun ortam sağlanamıyor, materyal açısından önemli eksiklikler var. Hem oyuncak hem ders programı hem kazanım. Bu açıdan zorluklar yaşanıyor.	2
				A1. Yaş seviyesinin biraz daha yükseltilmesi gerekiyor. Çünkü hazır bulunuşluk düzeyine varmadan çocuk geldiği için birçok şeyi yapamıyor. 1. Sınıfta da diğer öğrencilere göre seviyenin altından kalıyor. O yüzden 60 ayın altına düşürülmemesi en uygunudur.	
				A3. Zorunlu yaşın yükseltilmesi gerektiğini düşünüyorum. Önceden 72 aya kadar alabiliyorduk. Bu şekilde daha çok verim alındığını düşünüyorum. 60- 72 ay arası olabilir.	4
				A6. Daha önce uygulanan yaş aralığı çok daha güzeldi. Bize 6 yaşında geliyordu. Şimdi ise yaş düştükçe eğitim arka planda kalıyor. Çünkü çocuk hâlâ tuvalet eğitimini bile öğrenememiş olarak geliyor. Öz bakım becerilerini gerçekleştiremiyor. Bizim için yaş ne kadar düşerse o kadar sıkıntı oluyor. Yaşın biraz daha yukarı çekilmesi gerekiyor. Olacaksa da anaokullarında olan 3 yaş 4 yaş grupları var, onlara göre gönderilmelidir. Zorunlu eğitimde daha yukarı çekilmesi gerekiyor.	
		S1. Bana göre eksi bir yönü eğitim hayatı çok uzun sürüyor. Çok erken yaşta okula başlayıp aile hayatından soyutlanıyor. Bu bir olumsuzluk. İleriki yaşlarda çocuğun okuldan bıkmaması ve gelmek istememesi gibi sonuçlar doğuruyor.	1		
		A1. Sınıflar küçük, öğrenciler kalabalık. Hele ki zorunlu hale geldiği zaman bu çok büyük sıkıntı olacak. Çocuk sayısı fazla olunca bireysel çalışmalarda anasının geniş olması gerekiyor. Zorunlu hale gelince çocuk sayısı artacağı için fiziki şartlar daha da yetersiz olacak. O yüzden sınıflarda sayının da 20'nin üstüne çıkmaması gerekiyor.	2		
		Materyal Eksikliği A2. Materyal az. Mesela okul öncesi eğitimde sınıf düzeni var ama bunu birçok anasınıfı öğretmeni yapamıyor.	1		
		Yardımcı Personel İhtiyacı A9. Bununla ilgili biz fiziki şartlara ve yardımcı elemana ihtiyaç duyarız. Bunlar olmayınca sıkıntı yaşayabiliriz.	2		

Tablo 4 de araştırmaya katılan anasınıfı ve sınıf öğretmenleri 2019 yılında uygulamaya geçecek okul öncesi zorunlu eğitime yönelik görüşleri sunulmuştur. Görüşler olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ayrı kategoride sınıflanmıştır. Öğretmenlerin olumlu gördükleri hususlar; bölgesel farklılıkları ortadan kaldıracak olması (f:3), çocukların daha küçük yaşta eğitime katılmaları (f:6), dil gelişimine yardımcı olması, (f:5), okullaşma oranının yükselmesi (f:4), ücretsiz olması (f:2), ilkokula temel hazırlayacak olması (f:12), öğrencinin özgüven kazanması ve sosyalleşmesine katkı sağlaması (f:6), eğitimde fırsat eşitliği sağlamasıdır (f:4). Olumsuz görülen hususlar ise; fiziki şartların eksikliği (f:9), hedeflenen yaş aralığının düşük olması (f:5), öğrenci mevcutlarının bu şartlarda sorun oluşturacağı (f:2), materyal eksikliği (f:1) ve yardımcı personel ihtiyacıdır (f:2)

Tablo 5.

Zorunlu Okul Öncesi Eğitime Yönelik Mevcut Okul Öncesi Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Anasınıfı Öğretmenlerinin Görüşleri

No	Tema	Alt Temalar	Görüşler	F
			<p>A1. Çok yeterli olduğunu düşünmüyorum. Zorunlu olduktan sonra Bakanlığımızın bu konuda çok iyi incelemeler yapıp çalışmalar başlatması gerekiyor. Öncelikle kaynak sıkıntımız var. Özellikle doğu bölgesinde veliye maddi anlamda çok sıkıntı yaratmamak için daha fazla kaynak sıkıntısı yaşıyoruz.</p> <p>A2. Materyaller olarak bir yetersizlik söz konusu. Ben eğitici oyuncaklara daha çok önem veriyorum. Benim sınıfımda bunlar vardı. Ama her sınıfta bunlar yok maalesef. Normal oyuncaklar bile yok. Velilerden de bu konuda bir destek olmuyor ancak kırtasiye malzemesine yardım edebiliyorlar.</p>	
		Materyal	<p>A3. Milli Eğitim Bakanlığı bize iki üç yıldır malzeme gönderiyor. Ama bu çok yetersiz. Hem kaliteli olmuyor. Hem de sayı olarak yeterli olmuyor. Zorunlu olunca ekonomik durumu iyi olmayan öğrenciler de kaydolacağı için malzeme anlamında ücretsiz ve kaliteli malzeme sağlanmalı..</p> <p>A7. Materyal çoğunlukla öğretmenin kendi çabasıyla ve katkısıyla toparlamaya çalıştığı bir durum. Milli Eğitim in bu anlamda okullarımıza bir katkısı yok. Sadece masa sandalye göndermeleri yeterli değil. Yeni zorunlu eğitimle birlikte biz daha modern daha donanımlı, geliştirilmiş materyal ve malzemeye ihtiyaç duyacağız. Bu alt yapı oluşturulmadan zorunlu eğitime geçilirse istenilen amaca ulaşamaz.</p>	10
1	Yetersiz	Müfredat	<p>A1. Planlarımız daha işlevsel hale, doğuya da batıya da daha uygun hale getirilebilir. Müfredat konusunda daha ayrıntıya inilip her bölgeye hitap edecek şekilde hazırlanılabilir. Ama özellikle bizim sıkıntımız kaynak.</p> <p>A2. Benim gördüğüm bildiğim kadarıyla birçok kişi müfredatı uygulamıyor zaten. Çünkü uyamıyorlar. Özellikle köy okullarında yapılması gereken etkinlikler için lazım olan materyaller sağlanmadığı için çoğu şey yaptırılmıyor. Bir süre sonra öğretmen de tembelleşiyor. Ders saati konusunda bile uymayan öğretmenler olabiliyor.</p> <p>A9. Program daha işlevsel hale, doğuya da batıya da daha uygun hale getirilebilir. Müfredat konusunda daha ayrıntıya inilip her bölgeye hitap edecek şekilde hazırlanılabilir.</p>	10
		Kitap	<p>A1. Birkaç yıldır MEB bize kitap vermeye başladı. Ama yeterli görmüyorum. Bir kitap yeterli olmuyor. Ayrıca bizlere kaynak sağlanması gerekiyor. Planlarımız üzerinde de bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum. Öğretmenin insiyatifine bırakılmaması gerekiyor.</p> <p>A3. Mesela bize Pamuk Şeker adlı kitabı verdiler. Bu kitap kesinlikle geliştirilmeli. Yanında başka kaynak kitaplar da verilmeli. İçerik öğretmenlerin görüşleri alınıp yaş gruplarına göre belirlenmelidir.</p>	9
		Fiziki Şartlar	<p>A2. Merkez okullar belki yeterli ama köy okulları yeterli değil. Mesela birçok köy de sınıf olmadığı halde anasınıfı ilkokula hazırlık olsun diye açılmaya çalışılıyor. Bu da lojman gibi yapılar dönüştürülerek yapılıyor. Böyle olunca da sınıflar hep düzensiz ve küçük oluyor.</p> <p>A3. İlk atandığım okulda lojmandan bozma bir sınıfım vardı. Çok küçüktü. Masaları koyunca birbirimize değerek geçiyorduk çocuklarla. Tabiri caizse kümes gibiydi. Bu ne beni ne de öğrencilerimi motive ediyordu. Hava kapalı olduğu günler resmen karanlıkta oturuyor gibiydik. Elektrik sürekli kesiliyordu. O yüzden zorunlu hale getirilecekse fiziki şartların ona göre düzenlenmesi gerekiyor.</p> <p>A7. 4+4+4 sisteminden sonra okul öncesi müfredatı değişti ama hiçbir anlamda fiziki iyileştirme yapılmadı. Benim kullandığım sınıf sıradan bir dört duvar. Ama yeni eğitim sisteminde fiziki anlamda modern bir sınıf olmalı ama bizim sınıflarımız hâlâ hazır değil.</p>	10

Tablo 5. devamı

No	Tema	Alt Temalar	Görüşler	F
1	Yetersiz	Okul İdarecilerinin Yeterlilikleri	A2. Okul idaresi de çok bilgi sahibi değil okul öncesi eğitim müfredatı hakkında. Hatta anasınıfının gereksiz olduğunu düşünen birçok okul idarecisi var. Eğitim açısından çok önemsenmiyor. Bu şartlar da bir süre sonra öğretmen de vazgeçiyor. Rahata alışıyor.	2
		Yardımcı Personel İhtiyacı	A8. Bana göre maksimum bir öğretmenin sınıfı 15 kişi olmalı. 15 den sonrası fazla. Eğer mevcut fazla ise sınıfta yardımcı olması lazım. A5. Tek başına öğretmen yetmiyor. Tuvalet dışarda olduğu zaman öğretmen çocukları götürüp getirmek zorunda kalıyor. Bu sefer sınıfta çocuklar yalnız kalıyor. Kopukluk oluşuyor. Zorunlu hale geldiği zaman büyük ihtimalle sınıf mevcudumuz artacak. Sınıf standartlarına göre öğrenci alınması gerektiğini düşünüyorum. Kalabalık olunca sürekli bir kargaşa yaşanıyor.	6

Araştırmaya katılan anasınıfı öğretmenlerinin Tablo 5 de görüldüğü üzere mevcut uygulanan anasınıfı eğitiminin okul öncesi zorunlu eğitime yönelik yeterliliğine ilişkin görüşleri verilmiştir. Anasınıfı öğretmenlerinin hepsi mevcut anasınıfı eğitiminin yeterli görülen bir tarafının olmadığını belirtirken, yetersiz taraflarının; materyal (f:10), müfredat (f:10), kitap (f:9), fiziki şartlar(f:10), okul idarecilerinin okul öncesi eğitim konusundaki yeterlilikleri (2) ve yardımcı personel ihtiyacı (f:10) olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6.

Anasınıfı ve Sınıf Öğretmenlerinin Zorunlu Okul Öncesi Eğitim Müfredatının Nasıl Şekillendirilmesi Gerektiğine İlişkin Görüşleri

No	Tema	Görüşler	F
1	Bölgesel Farklılıklar Göz Önünde Bulundurulmalı	A1. Tabi bölgelere ve seviyeye göre düzenlenmelidir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde dil öğrenme etkinliklerine ağırlık verilirken, Marmara bölgesinde okuma yazma etkinliklerine ağırlık verilebilir. Matematik etkinliklerine ağırlık verilebilir.	2
		A3. Okul öncesi planlarında zaten esneklik var. Bölgelere göre geliştirilebilir. Mardin içerisindeki okullarda bile değişiklikler çok fazla. Bizim dil sorunumuz olduğu için bu bölgede ona yönelik daha fazla çalışma yapmaktayız. S8. Bölgesel, yerel bağlamda esnek bir program olmalı. Aslında genelde çerçeve bir program, içeriğe ve kazanımlara indikçe bölgesel farklılıkları da içeren bir programın olması lazım. Bu programın da en önemli belirleyicileri anasınıfı öğretmenleridir. Çünkü hitap ettikleri öğrenci profillerini en iyi onlar bilir. Onlara neler verilmesi, nelerin üzerinde çalışılması gerektiği konusunda onların fikir belirtmesi lazım. Çünkü bazı çevrelerde davranış bozuklukları, dil problemleri olabilir, başka bir çevrede temizlik alışkanlıkları sorunu olabilir. Anasınıfı öğretmenin eksiklik gördüğü her aşamada ona yönelik çalışmalar yaparak öğrenciyi okul kültürüne, topluma çevreye adapte edebilecek şekilde çalışmalar gerçekleştirilmesi gerekiyor. İşte bu açıdan şayet programlar belirlenirse 1. Sınıfa başlayacak öğrencilerde en azından ortak bir standarta erişilmiş olur.	3
2	Okuma-Yazama ve Matematiksel Etkinlikler	A10. Şu an daha çok okuma yazmaya yönelik, yazı çalışması, matematik çalışması ağırlıklı ama zorunlu olduğunda değiştirilmeli diye düşünüyorum. S3. 1. sınıfta kalem tutmayla ilgili zorluklar yaşanıyor. Bununla uğraşmak zaman kaybına neden oluyor. Parmak kasları güçlenmediği için sınıfın neredeyse yarısı bu konuda sorun yaşıyor. Oyun içerisinde, şarkılarla sayılar, harfler, ritmik saymalar, örüntüler öğretilmelidir. En azından bize gelmeden bir kulak dolgunluğu, göz aşinalığı olursa 1. sınıf öğretmeni çok daha rahat bir şekilde anlatabiliyor. Çocuk da bu aşamaları daha çabuk geçip, daha hızlı okuma yazma öğrenebiliyor.	2
3	Sanat Etkinlikleri	A1. Sanat etkinliklerine de her bölgede ağırlık verilmelidir. Çünkü kas gelişimi için çok önemli.	2

Tablo 6. devamı

No	Tema	Görüşler	F
4	Süreçe Yönelik Öğretmen Görüşleri	A2. Daha sistemli bir çalışma ile, yıl içinde öğretmenlerin de görüşü alınarak, öğretmenlere bununla ilgili bilgi ve eğitim verilerle müfredat şekillendirilebilir ve uygulanabilir. Biz üniversitenin son sınıfında bunun eğitimini almıştık ve bu benim çok işime yaradı. Şimdi de aynı şekilde öğretmenlere hizmet içi eğitim şeklinde bu bilgilendirme yapılmalıdır.	2
5	Uygulamaya Dönük Etkinlikler	A3. Yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleyici çalışmalara daha ağırlık verilmeli. Mesela tiyatro yapılabilir. A6. Müfredat yaşlarına uygun, çocukların daha zevk alabileceği şekilde olmalı. Deney üzerinde durulmalı. Yaşayarak öğrenmek çocukların kafasında kalıyor. A7. Yaşayarak öğrenilecek ortam oluşturulması çok önemli. Somut dönemde olan çocuklarımız olduğu için onlara dokunmadan göstermeden öğretme şansım çok az. Yaşayarak öğrenecek ortam oluşturmak bizim için çok önemli. Bu sağlanmalı. S1. Çocukların kesme, makas kullanma becerileri çok çok zayıf. Bu yönden bir eksiklik var diyebilirim. Okul öncesi eğitimde öğretmen etkinliklerde daha çok işin içine girdiği için biraz daha çocuğa şans tanısa, çocuğu makas kullanma, kalem kullanma becerileri üzerinde daha fazla dursa daha iyi olacak. Gerçekten şekil çizemeyen, makası dahi hiç kullanamayan öğrenciler var. Kesme, yapıştırma gibi etkinlikleri öğretmen tamamlamadan çocuğun yapmasına izin vermelidir. Psikomotor becerileri ile etkinlikler artırılrsa daha iyi olacak.	10
6	Dil Kazanımını Destekleyen Çalışmalar	A3. Bizim dil sorununuz çok olduğu için bu bölgede ona yönelik daha fazla çalışma ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleyici çalışmalara daha fazla ağırlık verilmeli. S3. Bu bölgede dil sorunu var. Birçok çocuk Türkçe bilmeden okula geliyor. En basit kavramları bile anlayamayan çocuklar bile var. Okul öncesi eğitim bu sorunu çözmek için de çok yararlı olacaktır. 1. sınıf öğretmeni iletişim kurmada, ders anlatımında, yönlendirmede ciddi sorunlar yaşayabiliyor. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesi dil öğrenimine de çok katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum. S4. Benim için en önemli şey çocuğun kelime haznesinin fazla olması. Kavramları bilmesi, farkında olması. Kelime dağarcığı düşük olan öğrenci kendini ifade edemeyip sınıfta silik kalacaktır. İletişim kurmakta sıkıntı yaşayacaktır. Bu nedenle kelime dağarcığını geliştirecek, kalem tutma becerisini geliştirecek uygulamalar olmalıdır. Anlam kurmada zenginleştikçe başarı oranı artacaktır.	3
7	Sosyal Yönü Geliştirecek Çalışmalar	A3. Ben anasınıfında sadece toplama çıkarma yapsın tarzında bir eğitimden ziyade sosyal yönünü geliştirecek etkinlikler yapılması taraftarıyım. Mesela eskiden köy enstitüleri varmış. Anasınıfı bahçelerinde oradaki gibi tarlalar oluşturulabilir.	2
8	Öz bakım Becerilerini Geliştirecek Çalışmalar	A3. Özbakım becerilerini geliştirmek açısından bir şeyler yapılabilir. Sadece sürekli kağıdı kes katla yapıştır çocuğu da köreltir. S7. Ortaokula gidip de hâlâ tuvalet eğitimini kazanamamış çocuklar var. Bunlar anasınıfı zorunlu olsaydı ve 36 aylıkken okula gidip bunun eğitimini alsaydı, böyle sorunlar yaşanmazdı.	3
9	Orta Seviyede Etkinlikler	A5. Bazı planlar çocukların yapamayacağı kadar zor oluyor. Çocuk yapamayınca da özgüveni düşüyor. Zaten okula yeni başlamışlar. Anne babadan ayrılma korkusu ve ağlama olayları yeni bitmiş oluyor. Bu nedenle orta seviye de olmalı diye düşünüyorum. Çok basit olunca da hemen yapıp bitiriliyor. O yüzden kitaplar da dahil planlar orta seviyede ayarlanmalı.	6
10	Sınıf Dışı Etkinlikler	A6. Onlara cazip kılınması için müfredatın daha değişik yapılması, daha çok yaşayarak öğrenmeye dayalı sınıf dışı etkinliklerin bulunması gerekir. Montessori tekniği gibi çocuklar hep yaşayarak öğrensin.	4

Tablo 6. devamı

No	Tema	Görüşler	F
11	Oyun Temelli Etkinlikler	A7. Hem fiziki anlamda, hem her türlü çocuğa ve yaş grubuna hitap etmeli, daha çok oyun temelli ve daha çok materyallerle zenginleştirilmiş müfredat uygulansa daha verimli olacağını düşünüyorum.	3
		A10. Müfredat oyun ağırlıklı olmalı. Fiziki şartlar iyileştirilmeli. Sınıflarda oyun alanları oluşturulmalı.	4
12	Düzeğe Uygun Kitap	S2. Eğlenceli hâle gelmesi gerekiyor. Eğitim dayatamayız Oyun olacak. Bol bol animasyon ve müzik etkinlikleri olmalı. Kısa kısa eğitici çizgi filmler izletilebilir. Türkçe öğrenimine yönelik kısa filmler olabilir.	4
		A7. İlkokula hazırlık anlamında bize daha zengin, daha güzel, daha kaliteli kaynak kitap sağlanabilir.	4
13	Anasınıfı Öğretmenlerine Yönelik Hizmetiçi Eğitimler İçeriği	A2. Anasınıfı öğretmenlerine çalıştıkları bölgeye uyum sağlayacak hizmet	2
		A5. Değerler eğitimi nerdeyse hiç yok. Biz değerler eğitimine ağırlık veriyoruz. Bunlar olmadığı zaman biz tamamlamaya çalışıyoruz. Farklı planlar temin ediyoruz. Özellikle değerler eğitimi vermek için farklı etkinlikler mutlaka yapıyoruz.	2
14	Değerler Eğitimi	A2. Etkinlikler çocukların zihinsel gelişimini sağlayacak şekilde oluşturulmalıdır.	2
		S10. Çocukların fiziksel, zihinsel gelişimini destekleyici materyaller ve farklı etkinlikler de fazlasıyla bütün sınıflarda bulundurulmalı. Bunlar olursa bu uygulamaya boşuna geçilmemiş olur. 1. sınıf başarısı da artar.	7
15	Fiziksel ve Zihinsel Gelişimi Sağlayacak Çalışmalar	S2. Kes yapıştır ve boyama çalışmaları olmalı. Kalem tutmayı çizgi çizmeyi öğrenmeli. Belli bir alanda boya yapmayı psikomotor beceri açısından bilmeli. Bunlar olumlu olacaktır. Grup oyunları olabilir.	7
		S4. Öğrencinin kazanımları kazanabilmesi için belli bir seviyeye gelmesi lazım. Çocuğun parmak kaslarının gelişmiş olması lazım ki kalem tutabilsin. Aksi takdirde öğretmen sıkıntı yaşayacaktır. Vermek istediğini daha geç bir sürede verecektir. Sorunlu öğrenci her zaman problem olacaktır. Anasınıfından hazır gelen öğrenci öğretmenin işini kolaylaştıracaktır.	
		S7. Sosyal davranışlar, fiziksel olarak ince motor ve kaba motor kaslarını geliştirecek etkinlikler, bilişsel olarak sayı sayma ve kavram bilgisi müfredatta olmalıdır. Bunları daha ayrıntılı bir şekilde vermek çok daha faydalı olacaktır. Mesela kavram bilgisi 3 yaşından itibaren çok rahat bir şekilde verilebilir. Diyelim ki zorunlu eğitim başladı, harfleri bile verebiliriz. İlkokulda çocuklar çok daha rahat okuma yazmaya geçer.	

Araştırmaya katılan anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin Tablo 6'de görüldüğü üzere 2019 yılında uygulamaya geçecek okul öncesi zorunlu eğitim müfredatının nasıl şekillendirilmesi gerektiği yönündeki görüşlerine yer verilmiştir. Yeni oluşturulacak okul öncesi programının; bölgesel farklılıkların gözetildiği (f:4), okuma – yazma ve matematiksel becerileri destekleyici etkinlikler (f:6), sanatsal ve değerler eğitimi içeren (f:4), uygulamaya dönük ve sınıf dışı etkinlikleri kapsayan (f:10), dil gelişimi – fiziksel ve zihinsel gelişime katkıda bulunan (f:16), öz bakım becerilerini geliştirecek (f:6), çocuğun sosyalleşmesine katkıda bulunacak (f:2), orta seviyede etkinliklerin (f:2) öğretmen görüşlerinin de dikkate alınarak (f:2) düzeğe uygun kitap ve materyallerle (f:8)desteklenmesi gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7.

Sınıf Öğretmenlerinin Zorunlu Okul Öncesi Eğitiminin İlkokul 1. Sınıf Öğrenci Profiline Yansımalarına İlişkin Görüşleri

No	Tema	Görüşler	F
1	Okula Uyum	<p>S1. Özellikle bu sene bu durumu çok fazla yaşadık. Anasınıfı eğitimi alan öğrenci okula uyum boyutunda belli kuralları alıp geldiği için sınıfta nasıl davranması gerektiğini, neler yapması gerektiğini, öğretmeni nasıl dinlemesi gerektiğini, sınıfta arkadaşları ile nasıl iletişim kurması gerektiğini öğrenerek geliyor.</p> <p>S7. İlkokullarda en büyük sorun disiplin. Çocuk kendini hâlâ bir oyun ortamında sanıyor. Ders açısından olumsuz bir durum oluşturuyor. Okul öncesine giden bir çocuk disipline edilmeye hazır bir şekilde geliyor. Yönergelere uyuyor. Şu an zorunlu değil ve 1. sınıflarda uyum sorunu yaşayan bir çok çocuk var. Bu sebepten ötürü okuma yazmaya geçemiyorlar. Okula gelmeye korkuyorlar. Anasınıfı zorunlu hâle getirilirse bunun da önüne geçilmiş olunur. Çocuk uyum sorununu aşmış olarak 1. Sınıfa başlar.</p>	7
2	Okuma-Yazama ve Matematiksel Etkinlikler	<p>S1. Akademik boyutuyla kalem tutma, rakamları tanıma gibi şeyleri bilerek geldiği için büyük bir avantaj oluyor. En azından bunları tekrar çocuklara öğretmek durumunda kalmıyoruz. Çocuk bunları hazır bulunuşluk düzeyine uygun tam olarak kavrayarak geliyor. Ama okul öncesi eğitimi almayan çocuklar arasında sayı saymayı bilmeyen, renkleri tanımayan çocuklar var. Okulöncesi eğitim bizim için çok avantaj sağlıyor.</p> <p>S5. Biz 1. sınıf öğrencisine sıfırdan her şeyi öğretmeye çalışıyoruz. Ama öğrenci okul öncesi eğitim aldığı zaman bir çok açıdan hazır olarak bize geliyor. Donanımlı olarak ve okulla ilişki kurmuş olarak geliyor. Bu da öğretmenin işini kolaylaştırıyor.</p>	5
3	Dil Kazanımı ve Gelişimi	<p>S1. Bu bölgede dil de çok büyük problem. Aileler evde farklı diller konuşuyorlar. Çocuk bu şekilde yetişiyor. Anasınıfı en azından bu geçiş sürecini sağlıyor. Çocuğun Türkçe'yi kavraması boyutuyla daha iyi oluyor.</p> <p>S6. Farklı dillerin konuşulduğu bölgelerde dil başlı başına bir problem öncelikle bu problem azaltmış olacaktır</p>	2
4	Eğitimde Eşitliğin Sağlanması	<p>S6. 1. sınıfa başlayan çocuklar eğer anaokuluna gitmişse gitmeyen çocuklardan daha önde başlıyor. Hem okula uyumu, okulu tanıması, okulun kurallarını bilmesi çocuğa hep artı olarak yansıyor. Başarısını yükseltiyor. Şu anda bir adaletsizlik de var. Anasınıfına giden bir öğrenci gitmeyen bir öğrenci ile aynı müfredatla 1. sınıfa başlıyor. Çocukların hazır bulunuşluk seviyeleri farklı olduğu için aldıkları da farklı oluyor. Ana sınıfına giden çocuk 3-4 ayda okuma yazmayı öğrenirken gitmeyen çocuk aradaki farkı kapatmakta zorlanıyor. Anasınıfının zorunlu hale getirilmesi eğitimi olumlu yönde etkileyecektir.</p>	10
5	Fiziksel Gelişim	<p>S7. Çocuk her gelişim alanında gelişiyor. Mesela fiziksel gelişim de el kasları gelişiyor. Devinimsel hareketlerde çok sorun yaşamıyorlar.</p>	3

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin Tablo 7de görüldüğü üzere 2019 yılında uygulamaya geçecek okul öncesi zorunlu eğitimin 1. Sınıf öğrenci profiline yansımalarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre okul öncesi zorunlu eğitimin 1. Sınıf öğrenci profiline; okula uyum, okuma – yazma ve matematiksel becerilerin gelişimi, dil kazanımı ve gelişimi, eğitimde eşitliğin sağlanması ve fiziksel gelişimlerine katkısı olacağı düşünülmektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye gibi bölgesel farklılıkların (ekonomik, sosyal... v.b.) fazla olduğu ülkelerde bu farklılıkların eğitime olan etkisinin ortadan kaldırılması veya azaltılması açısından okul öncesi eğitim önem arz etmektedir. Bu yöndeki öğretmen görüşleri de bunu destekler niteliktedir. A1 nolu öğretmen; “*Öğrencilerin hazır bulunuşlukları her ilde aynı değil. Her yerde seviye farklı. Bu yüzden Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde zorunlu hale getirilmesi özellikle çok önemlidir*” diyerek okul öncesi eğitimin özellikle farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip çocuklar arasındaki farkın giderilmesine katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Benzer şekilde A3 nolu öğretmen de “*Özellikle bu bölgede çocuklar aile ile bir şey yaşayamıyorlar. Ne öğrenirse gelip okulda öğreniyor. Çocuk eline boya kalemi bile almadan okula geliyor. Okula geldiğinde boya yapmayı, kalem tutmayı bile bilmiyor. Bu anlamda ilkokula*

başlamadan önce güzel bir hazır bulunuşluk sağlıyor” diyerek özellikle üst öğrenime hazırlamada okul öncesi eğitimin katkısına vurgu yapmaktadır. Koşan (2015)’in çalışma sonuçlarında okul öncesi eğitim almayan iki dilli ilkokul birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşlukları ve alıcı dil düzeylerinin, okul öncesi eğitim alan çocuklarından daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesi, özellikle Türkiye’de Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgeleri’nde farklı dillerin konuşulması sebebiyle okul öncesi eğitim ile eğitim dili olan Türkçe öğreniminin desteklenmesi önemli görülmektedir. Türkçe konuşmadan okula başlayan çocuk bir yandan yeni bir dil öğrenmek zorunda kalırken bir yandan da okuma yazma sürecini takip etmek zorunda kalmakta ve bu durum çocuğun eğitim sürecinde zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Tüm bu zorluklar çocuğun akademik olarak eğitim sürecine dezavantajlı olarak başlaması sonucunu doğurmakta ve gelecekteki eğitimini de olumsuz etkileyebilmektedir. Öğretmenler tarafından ifade edilen görüşler genel itibarıyla zorunlu bir okul öncesi eğitim uygulamasının öğrencilerin sahip oldukları dezavantajlı duruma dair hususlarda destek sağlayacağı, dil gelişimi ve ilkokula hazırlık bakımından önemli katkılar sunacağını ifade etmektedir. Yıldız (2013) yaptığı çalışmada da okul öncesi kurumlarda çalışan öğretmen ve yöneticilerin, okul öncesi eğitimin çocuğun dil ve sosyal gelişimine katkı sağlayarak üst öğrenime hazırladığını ifade etmiş, öğretmen ve yöneticilerin yarıdan fazlasının okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmasını desteklediğini bulgulamıştır. Okul öncesi eğitim özellikle sosyal, ekonomik ve eğitimsel bakımdan dezavantajlı konumdaki sosyal çevrelerdeki çocukların söz konusu dezavantajlı durumlarını minimize etmede en önemli süreçtir (NICHD, 2002). Sylva, Melhuish, Sammons, Siraj-Blatchford, Taggart (2010) ile Melhuish (2004) tarafından yapılan çalışmalarda da okul öncesi eğitimin çocuğun eğitim sürecindeki başarısına katkı sağladığını ve özellikle eğitime erken yaşlarda (3 ve 4 yaşlarında) başlayan çocukların ilkokulda daha başarılı bir performans sergiledikleri ve bu başarının özellikle ilkokulun ilk iki yılında daha belirgin şekilde olduğunu bulgulamıştır. Mercan (2007)’in çalışma bulgularında da alt sosyo-kültürel düzeydeki ailelerden gelen çocukların benmerkezci dili, üst sosyo-kültürel düzeydeki ailelerden gelen çocukların ise toplumsallaşmış dili kullandıklarını ve anasınıfı çocuklarının konuşmalarına konuşma dil becerisinin üstlendiği işlevlerin farklı oranlarda yansıdığı ortaya koymuştur. Fakat Ay’ın (2011), araştırma bulguları Mercan’ın (2007), araştırma bulgularının aksine ebeveyni düşük düzeyde eğitilmiş ve yüksek düzeyde eğitilmiş çocukların ben merkezli ve toplumsallaşmış konuşmayı kullanma oranları açısından aralarında önemli bir farklılığın olmadığını bulgulamıştır. Her iki çalışma sonucu birbiriyle çelişiyor gibi görünse de 1. sınıfa başlayacak öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinde birlikteliğin sağlanması noktasındaki etkisi göz ardı edilemez. Öte yandan, Sylva ve diğerleri (2010) ise ebeveynin eğitim ve kültürel düzeyi ile mesleki konumundan ziyade davranışlarının önem taşıdığını ifade etmiş, bir başka deyişle çocukla neler yaptığının ve davranışlarının temel teşkil ettiğini tespit etmiştir.

Diğer yandan zorunlu okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitimin gönüllülük esasına dayalı olması nedeniyle paralı eğitim olarak görülmesi gibi bir algıyı ortadan kaldıracaktır. Bu sayede okul öncesi eğitimin daha geniş bir kesime hitap etmesi sağlanacaktır. Bu husustaki mevcut duruma ilişkin öğretmen görüşleri özellikle ekonomik bakımdan yoksun ailelerin zorunlu olmayan ve temel düzeyde de olsa bir ücret gerektiren okul öncesi eğitimden kaçındıklarını ifade etmektedir. Zorunlu eğitim ücretsiz olacağı için özellikle ekonomik ve sosyal bakımdan dezavantajlı aile çocuklarının katılımını artırması beklenmektedir.

Okul öncesi eğitimin zorunlu olmasına yönelik olumsuz görüşlerden biri ise sınıf olarak kullanılan mekanların anasınıfı eğitimi için uygun olmamasıdır. Anasınıfları, diğer kademelerdeki sınıf düzenlemesinden farklı kitap, sanat, oyun köşeleri gibi bölümleri olan bir dizaynı gerektirmektedir. Bu nedenle geniş ve etkinlik temelli çalışmaların yapılabileceği sınıflara ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat günümüzde kullanılan anasınıflarının (özellikle kırsal kesimdekiler) bu özelliklere sahip olmadığı, okulun şartlarına göre farklı mekanların anasınıfı olarak kullanıldığı görülmektedir. Sumeli (2015) çalışma sonuçlarında da MEB’e bağlı okul öncesi eğitim kurumları binalarının anaokulu olarak tasarlanmasının diğer kurum türlerine (üniversite, özel okullar) göre daha az olduğunu Kurşunlu (2018) çalışma sonuçlarında da okul öncesi eğitim binalarının genişlik, dış görünüm, ek eğitsel alanların varlığı gibi pek çok açıdan uygun nitelikte olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğrenci mevcutlarının fazla olması bir bakıma sınıf olarak kullanılan mekanların uygun olmamasının ve anasınıfları için gerekli planlamanın yapılmamasından kaynaklandığı söylenebilir. MEB’in bu konuya dair bir planlama yapmaması durumunda zorunlu hale gelecek okul öncesi eğitimde ortaya çıkacak derslik sorunu ve sınıf mevcutlarının fazlalığı hususlarında sorun yaşanacağı öğretmen görüşlerinde açıkça görülmektedir. Yıldız (2013) da yaptığı çalışmada okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınması hususunda öğretmenlerin önemli çekincelerinden birinin donanım ve mekân sorununa dair nicelik ve nitelik sorunları olduğunu tespit etmiştir. Bu bağlamda ifade edilen öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, zorunlu eğitime geçilmeden önce özellikle fiziki mekân ve donanım sorunlarının giderilmesi gerektiği ifade edilebilir. Aksi takdirde niceliksel gelişimin nitelsiz bir okul öncesi eğitim ile amaca ulaşamayacağını ifade etmek mümkündür.

Anasınıfı öğretmenlerinin en çok yakındıkları hususlardan biri de yardımcı personel eksikliğidir. Ders süresinin 5 saat kesintisiz olması, sınıf mevcutlarının fazla olması ve küçük çocukların öz bakım becerilerini

gerçekleştirmelerinde yaşadıkları sorunlar nedeniyle öğretmenler için yardımcı personel ihtiyacını doğurmaktadır. Şehir merkezlerinde bu sorunlar meslek liselerinden staj yapan öğrencilerle haftanın belli günlerinde giderilebildiği halde, şehir merkezinden uzak okullarda bu sorunun süreklilik arz ettiği görülmüştür.

Öğrencilerin sisteme erken yaşta dahil edilmeleri yine öğretmenler tarafından sorun olarak görülen bir diğer husustur. Öğretmenler çocuğun erken yaşlarda ailesinden ayrılacak olmasının çocuk üzerinde bırakacağı duygusal etkiler ve eğitim sistemine erken yaşlarda başlayacak olmanın ileriki yıllarda öğrencinin eğitim sisteminden sıkılıp uzaklaşabileceği sorunlar olarak sıralanmaktadır. Ancak, araştırma sonuçları çocuğun erken yaşta okul öncesine başlamasının ilkokulun özellikle ilk yıllarındaki başarı düzeyine pozitif düzeyde katkı sağladığını ortaya koymaktadır (Sylva vd., 2010). Okul öncesi eğitimin zorunlu bir eğitimden çok zevkli etkinliklerin, oyunların olduğu bir dönem olarak veli ve öğrencilere algılatılması öğretmenlerin kuşku duyduğu hususların (duygusal etkiler, sıkılma...vb.) bertaraf edilerek uzun vadede başarıya olumlu etkileri sağlanabilir. Özellikle yeterli nitelikte okul öncesi sınıf ve donanım sağlanabilmesi durumunda erken yaşlarda okul öncesi eğitime başlanmasının özellikle dezavantajlı kesimlerden gelen çocukların gelişimine daha fazla katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Anasınıfı öğretmenlerinin şu an uygulanan okul öncesi eğitiminin zorunlu okul öncesi eğitimine yönelik yeterliliği konusundaki görüşlerine bakıldığında hiçbir anasınıfı öğretmenin şu an uygulanan okul öncesi müfredatını yeterli görmediği tespit edilmiştir. Yetersiz görülen kısımların başında ise materyal eksikliği gelmektedir. Okul öncesi eğitim uygulamaya dönük etkinlikler içermesi nedeniyle hem donanım (eğitici oyuncaklar, projeksiyon...) hem de malzeme (ders araç gereçleri) önem arz etmektedir.

Uygulamada bulunan müfredat, materyal eksikliği ve sınıf olarak kullanılan mekanların fiziki şartlarına bağlı olarak uygulanmakta zorluk çekilen bir konudur. Buna bağlı olarak anasınıfı öğretmenlerinin koşullara karşı farklı durumları söz konusu olabilmektedir. Örneğin A2 nolu öğretmen, *“Benim gördüğüm, bildiğim kadarıyla birçok kişi müfredatı uygulamıyor zaten. Çünkü uyumuyorlar. Özellikle köy okullarında yapılması gereken etkinlikler için lazım olan materyaller sağlanamadığı için çoğu şey yaptırılmıyor. Bir süre sonra öğretmen de tembelleşiyor. Ders saati konusunda bile uymayan öğretmenler olabiliyor”* diyerek ortam ve olanakların uygulamada ve nitelikte farklı durumları ortaya çıkardığını belirtmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul öncesi eğitime yönelik hazırlanan etkinlik kitaplarının da müfredata bağlı olarak yetersizlik ve eksiklikler olduğu yönünde görüşler mevcuttur. Bu eksikliklerin tamamlanması öğretmen inisiyatifine bırakılması da anasınıfı öğretmenlerinin işlerini zorlaştıran başka bir konu olarak görülmektedir. Aslına bakılacak olursa MEB’in böyle bir esnekliğe gitmesi öğretmenlerin buldukları şartlara göre etkinlik hazırlamaları olabilir. Fakat her öğretmenin bulunduğu şartlara uygun etkinlik belirleyebilmesi tecrübe ve uzmanlık gerektiren bir konu olduğu öğretmen görüşlerinden anlaşılmaktadır. Erkuş ve Yazar’ın (2013) çalışmalarında da okul öncesi öğretmenlerine göre, okul öncesi eğitim programında yer alan değerler eğitiminin öğretmen inisiyatifi dâhilinde verildiği ve yetersiz bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde; öğrenci sayılarının fazlalığı, ailelerin değerler eğitiminde yeterli bilinçte olmamaları, değerler eğitiminin sadece öğretmene bırakılması gibi sebeplerden dolayı güçlük çektikleri saptanmıştır. Üner’in (2011) araştırma sonuçlarına göre okul öncesi programında değerler eğitiminin yeterince yer almadığı, fiziksel şartların ve materyal eksikliğinin öğretmenleri zorladığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Okul öncesi sınıflar imkanlar ölçüsünde tüm kademelerde (anaokulu, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim) bulunmaktadır. Anaokulları dışındaki kademelerde okul yöneticilerinin bu sınıflara yönelik yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Bunun en büyük nedeni ise okul öncesi eğitimin gönüllülük esaslı olarak yürütülüyor olması gösterilebilir. İkinci bir neden olarak da okul öncesi eğitimin zorunlu olarak yerine getirilmesi beklenen standartlarının olmamasıdır.

Anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin (54-66 ay) zorunlu okul öncesi eğitim müfredatının nasıl şekillendirilmesi gerektiğine ilişkin görüşleri: bölgesel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu, 1. sınıfa temel oluşturacak okuma-yazma ve matematiksel etkinlikler içermesi, sanat etkinlikleri ve değerler eğitimi içeren bir müfredat, öğrencinin sosyal yönünü geliştirecek uygulamaya dönük etkinlikler, öz bakım becerilerini geliştirecek çalışmalar, sınıf dışı etkinlikler, etkinlikleri öğrenci grubuna göre ayarlanabilecek şekilde esnek planlama, oyun temelli etkinlikler, düzeye uygun kitap hazırlanması, anasınıfı öğretmenlerine çalıştıkları bölgeye uyum sağlamaları için hizmet içi eğitim çalışmalarının gerçekleştirilmesi şeklindedir. Kılıç (2013), çalışma sonuçlarında çocukların okul bahçesini aktif olarak kullanmak istedikleri, açık ve geniş bir okul bahçesinde doğal öğelerle birlikte olmak istediklerini belirlemiştir. Aksoy (2014) da araştırmasında oyun temelli sosyal beceri eğitiminin kendini kontrol etme, atılganlık boyutundaki sosyal beceriler üzerinde anlamlı şekilde etkili olduğu sonucuna varmıştır. Ergişi (2014), çalışma sonuçlarında Türkçe etkinliklerinin farklı materyaller (öykü, şiir, bilmece, tekerleme...) ile sunulması çocukların tüm gelişim alanlarını ve günlük yaşam becerilerinin gelişimini desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Acer (2015) de dünya çapında erken dönemdeki sanat eğitim programlarının gelişmiş olduğunu vurgular.

Zorunlu anasınıfı eğitiminin ilkököl 1. sınıfa başlayacak öğrenci profiline yansımalarına yönelik sınıf öğretmeni görüşleri: Okul kültürüne uyum sağlamada, okuma – yazma ve matematiksel etkinliklerde alt yapı sağlama, farklı dillerin konuşulduğu bölgelerde eğitim dili kazanımı ve gelişimini sağlama, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinde birlik sağlama noktalarında yarar sağlayacağı yönündedir. Ercan'ın (2009) çalışma sonuçlarında anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarına verilen görsel algı eğitiminin çocukların görsel-motor koordinasyon ve dikkat becerilerinin gelişimini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Güven (2012)'in çalışmasında da okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının ilkökula hazırlık çalışmaları içerisinde ilkökula geçişi kolaylaştırmak, hazır bulunuşluk düzeylerini arttırmak amacıyla yapılan etkinlikler olduğu ve sürece katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde Çelenk (2008) çalışmasında, anasınıfı döneminin duyuşsal hazır bulunuşluk ve okuma yazmaya temel oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkan ve Kırcı'nın (2010) araştırma sonuçlarına göre okul öncesi eğitim alan çocukların okulda hazır bulunuşluk düzeylerinin, okul öncesi eğitim almamış çocuklara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bayraktar'ın (2012) araştırma sonuçlarında da okuma yazmaya hazırlık eğitim programının çocukların yazı farkındalığı, sözcük farkındalığı, ses farkındalığı ve okuma – yazma becerilerine olumlu yönde etkisi olduğunu saptamıştır. Buna karşın, Başar'ın (2013) “Okuma Yazma Öğrenerek İlkokula Başlayan Çocukların Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında ise, bu çalışmada elde edilen bulguların aksine okul öncesi dönemde erken okuma öğrenerek birinci sınıfa başlayan öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinde motivasyon düşüklüğü ve yazı sorunu yaşadıkları sonucuna varmıştır. Ülkü (2007)'nin çalışmasında, ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri, anasınıfında harf öğretiminin olumsuz sonuçlar doğuracağını belirtmiştir. Yalman (2007), çalışma sonuçlarında okul öncesi eğitim almış çocuklar birinci sınıf süresince okul öncesi eğitim kurumunu ve oradaki öğretmenini tercih ettiğini bulgulanmıştır. Tangüner (2017)'in çalışma sonuçlarında da okul öncesi eğitim almış öğrencilerin uyumlarının, okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin okula uyumlarından daha yüksek olduğunu bulgulanmıştır. Elde edilen bulgular okul öncesi eğitiminin çocuğun ilkökula hazırlanmasına katkı sağladığını ancak okuma yazma öğrenerek birinci sınıfa başlamasının birtakım uyumsuzluklar ve sorunlara sebep olabildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular zorunlu düzeyde uygulanacak bir okul öncesi eğitim sürecinde okuma yazma öğretiminden ziyade hazırlık ve sosyal gelişime ağırlık verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmasına yönelik olumlu ve olumsuz görüşler kamuoyunda ve bilimsel çevrelerde de tartışılmaktadır. Türkiye’de bölgeler arasındaki ekonomik, kültürel... v.b. farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda zorunlu okul öncesi eğitimin söz konusu eşitsizlikleri gidermede önemli bir katkı sağlayacağı söylenebilir. Özellikle kırsal kesimlerde yer alan okul öncesi sınıfların uygun olmayan mekânlarda hizmet vermesi (normal sınıf, birleştirilmiş sınıflarda idari odaların, lojmanların... v.b.) öğretmenlerin de dile getirdiği önemli sorunlardan biridir. Zorunlu eğitime yönelik olarak yapılması gereken öncelikli hususlardan biri uygun mekanın oluşturulmasıdır. Özellikle MEB bölgesel farklılıkları göz önünde bulundurarak uygun nitelikte fiziki mekan, program ve materyal sağlamalı ve bunu ülke genelinde birlik sağlayacak şekilde planlamalıdır.

5. ÖNERİLER

- Zorunlu okul öncesi eğitim öncesi anasınıflarının fiziki şartları geliştirilmeli,
- Müfredat çerçeve programı aynı olmalı fakat bölgesel ve yerel özellikler göz önüne alınarak farklı bir kaç program hazırlanmalı,
- Yaş aralığına uygun farklı müfredat ve etkinlikler hazırlanmalı,
- Oyun temelli ve sınıf dışı etkinlikler artırmanın yanı sıra sanat eğitimlerine de daha fazla ağırlık verilmeli,
- Hazırlanacak kitaplarda bölgesel ve yerel şartlar göz önünde bulundurulmalı ve alanda çalışan öğretmenlerden sürekli dönüt alınarak kitaplar geliştirilmeli,
- Materyaller tüm okul öncesi sınıflarında sağlanmalı,
- Okul idareleri okul öncesi eğitimi konusunda hizmet içi eğitimlerle bilgilendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acer, D. (2015) *The arts in turkish preschool education, arts education policy review*, 116(1), 43-50
- Aksoy, P. (2014). *Hikâye anlatma temelli ve oyun temelli sosyal beceri eğitiminin anasınıfına devam eden çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara
- Akyüz, Y. (1996). Anaokullarının Türkiye’de kuruluş ve gelişim tarihçesi. *Millî Eğitim Dergisi*, (132).
- Ay, E. (2011). *Anasınıfı öğrencisinin konuşma temel dil becerisine anababasının eğitim düzeyinin etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi.
- Başal, H.A. Taner Derman, M. (2010). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretimde niceliksel ve niteliksel gelişmeler. *Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, (567).
- Başar, M. (2013). Okuma yazma öğrenerek ilkokula başlayan çocukların karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 17, Sayı:56.
- Bayraktar, V. (2012). *Okuma-yazmaya hazırlık eğitim programı’nın anasınıfına devam eden 6 yaş grubu çocukların yazı farkındalığı becerilerine ve ilkokul birinci sınıftaki ses farkındalığı ve okuma-yazma becerilerine etkisinin incelenmesi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi.
- BÜMKO, (2017). *2017-2019 Orta Vadeli Program*. Erişim tarihi: 22 Aralık 2017, <http://www.bumko.gov.tr/TR.958/orta-vadeli-program.html>
- Çelenk, S. (2008). İlköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma öğretimine hazırlık düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 83-90.
- Ercan, Z.G. (2009). *Anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarına verilen görsel algı eğitiminin görsel-motor koordinasyon gelişimine etkisinin incelenmesi*. Doktora tezi. Ankara Üniversitesi.
- Ergişi, A. (2014). *Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişimlerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Erkan, S., Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (38), 94-106.
- Erkuş, S., Yazar, T. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki değerler eğitimiyle ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*,(20),196-211.
- Fidan, N., Erden, M. (1993). *Eğitime giriş*. Meteksan Yayıncılık.
- Güven, G. (2012). *Okul öncesi eğitim programı. Okul öncesi eğitime giriş*, (Ed: Gülden Uyank Balat). Ankara: Pegem
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Millî Eğitim Dergisi*, (151), Temmuz, Ağustos, Eylül.
- Kılıç, Z. (2013). *Anasınıfına devam eden çocukların okul bahçesinde görmek istedikleri ortam özelliklerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Koşan, Y. (2015). *Okul Öncesi eğitimin iki dilli çocukların okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Kurşunlu, E. (2018). *Türkiye’de okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- MEB, (2005). Avrupa Birliği ülkelerinde okul öncesi eğitimin gelişimi ve mevcut durumu. *Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*. Yıl 33.
- MEB, (2014). *Okulöncesi ve ilköğretim kurumları yönetmeliği*. Erişim tarihi: 28 Aralık 2017, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-4.htm>
- MEB, (2017). *Türk eğitim sistemi 2017*. Strateji Geliştirme Başkanlığı. Erişim tarihi: 22Aralık2017, http://sgb.meb.gov.tr/eurydice/kitaplar/Turk_Egitim_Sistemi_2017/TES_2017.pdf
- Melhuish, E. C. (2004). *Child Benefits: The importance of investing in quality childcare*. London: Daycare Trust

- Mercan, E. (2007). *Anasınıfı çocuklarında konuşma temel dil becerisinin üstlendiği işlevler*. Yüksek Lisans tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi.
- NICHHD. (2002). 'Early child care and children's development prior to school entry: results from the NICHHD study of early child care.' *American Educational Research Journal*, 39, (1): 133-164.
- OECD, (2017). Education at a glance. Erişim tarihi: 26 Aralık 2017, <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance-19991487.htm>
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997), *Okulöncesi eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Oktay, A. (1990). Türkiye’de okul öncesi eğitim. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,(2), 152-160.
- Öztürk, A., Engin Deniz, M. (2008). Okul öncesi öğretmenlerinin duygusal zeka yetenekleri iş doyumları ve tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 7(3), 578-599.
- Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I. & Taggart, B. (2010). *Early Childhood Matters*. Routledge, New York.
- Tangüner, D. (2017). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeyi ve anksiyete düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi. İstanbul.
- Ülkü, Ü. B. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim I. sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin çocuk olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üner, E. (2011). *Okul öncesi eğitim programındaki 36-72 aylık çocuklara farklılıklara saygı eğitimi kazandırmanın öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
- Yalman, D. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin, birinci sınıf öğretmenlerinin, ana sınıfı öğretmenlerinin ve okul öncesi eğitim almış birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişte yaşanan uyum sorunlarıyla ilgili görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldız, S. (2013). *Okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmasına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The importance given to human resources in the last century has been one of the factors that increased the importance of early childhood education. Because of this importance, countries are trying to increase pre-school enrollment rate and to apply pre-school education to lower age groups. Oktay (1990) defines the term "early childhood" or "preschool period" as the period from the birth of the child to the beginning of the reading. The preschool period is the period when the person begins to explore and identify the environment, is willing to communicate with his / her environment, is curious, imaginative, strong and inquisitive, and when he has begun to win the values of the community and the behavior and habits appropriate to the cultural structure of the society (Oğuzkan and Oral, 1997). According to Bloom's research results, children complete 50% of their mental development in the first four years, 30% of the remaining 50% of the children are between the ages of four and eight, and 20% of the children are between eight and seventeen (Fidan and Erden, 1993). In this context, the family is important because it is the first institution that is the basis for child development.

Preschool education institutions that serve this turnover are such institutions that aims to help children spend time in the healthiest way in terms of their physical, social, emotional and cognitive development and to prepare them for life and to inform the parents about pre-school education (Öztürk ve Deniz, 2008). Pre-school education, equivalent to 30% of mental development from Bloom's research results, is the second important institution after the family. For this reason, Kandir (2001) emphasizes that pre-primary education institutions are included in the education system as institutions supporting the family at the point of preparing the child's social life.

It seems that the origins of pre-primary education institutions have begun in the 19th century due to the fact that the "Industrial Revolution" influenced the core family structure (parental care, nursing care and maintenance of 0-6 year old children after long working of parents in factories, etc.). Owen from England, Fröbel from Germany and Montessori from Italy are the theoreticians of early childhood pedagogy and the architects of this thinker. In Europe, Fröbel is shown as the forerunner of the preschool education and the idea architect (MEB, 2005).

Preschool education seems to have been conducted in many European Union member countries with governments, local governments, religious organizations and special institutions. It can be said that pre-school education in different countries of Europe develops depending on the different developments and growths of the countries. (MEB, 2005) In some European Union countries obligatory (Luxembourg, Netherlands), in some countries optional (Belgium, Denmark, Greece, Spain, France, Italy, Finland) and in some countries partially obligatory (Germany).

Sıbyan Mektepleri (primary schools) opened in the time of Sultan Mehmet the Conqueror are accepted as the beginning of the early childhood education practices in our country, The main institutions were opened after 1912-1913. The main institutions were also included in the Laws and Regulations of Education which was published on October 6, 1913 and in the laws and regulations related to education published after that (Akyüz, 1996).

Pre-school education (Early Childhood Education) in Turkey for 0-36 months children is given with pre-school education programs and nursing services at Nurseries and day nurseries and it is under the responsibility of Ministry of Family and Social Policy General Directorate of Child Services. There are also early childhood education units in special education kindergartens for children (0-36 months) who need special education, and these units are under the responsibility of the General Directorate of Special Education and Guidance Services of the Ministry of National Education. Pre-school education is carried out in kindergarten and practice classes for children aged 36-66 months and in the main classes opened in formal and non-formal education institutions for children aged 48-66 months and it is under the responsibility of the Ministry of National Education General Directorate of Basic Education. In addition, special education kindergartens are available for children (37-66 months) who need special education and they are the responsibility of the General Directorate of Special Education and Guidance Services of the Ministry of National Education.

The aim of pre-school education in Turkey is to provide children with physical, mental and emotional development and good habits, to prepare their primary education, to provide a common environment for the children to come from unfavorable conditions, and to speak Turkish properly and beautifully. Pre-school education is carried out in kindergartens and practice classes, which are opened in independent kindergartens for the education of children aged 36-66 months and in the formal and non-formal education institutions for the education of children aged 48-66 months. Children who have completed 36 months and not completed 66 months, by the end of September, the year of enrollment are enrolled in kindergartens and practice classes. Children who have completed 48 months and not completed 66 months by the end of September of the enrollment year are enrolled. However, in schools where there are not enough children to form a group, children between 36-48 months can be

enrolled in the main class. The school directors may direct pre-school education or postpone their registration for one year by the petition of the child's parents for children aged 66-67 and 68 and who are entitled to registration and by a medical report certifying that those children aged 69-70 and 71 are not ready to start elementary school yet (MEB,2014).

The low pre-school enrollment ratio has encouraged MONE to produce solutions for this. It is stated that the 2017-2019 Medium Term Program will make pre-school education compulsory which is 67% at 5 years age now and it aims to increase the schooling rate to 100% for the next school year by transition to compulsory education for the children who are over 54 months (BUMKO, 2017). In this context Ministry of Education, has been working to accelerate the implementation of these targets in Turkey from next year. Ministries also conducted mobile classroom planning consisting of 336 steel constructions in order to eliminate the need for classrooms in the regions required for compulsory pre-school education. From the next year, MoNE has set the main framework for curriculum by carrying out preparations for new curricula for pre-school education for children aged 54-66 months, with a working group of academicians and teachers. In this context, pre-school education is defined as the first area where children meet with the social environment outside the family. It was intended to design a specific curriculum and activity model for children in this age group who will meet with a new social environment. The new curriculum to be built on a game-based structure will be enriched by individual and collective activities, paintings, cut-out cards, tales, stories, songs that teachers will select according to children's age groups and cognitive levels.

2. Method

The research is a qualitative study to determine the present situation in pre-school compulsory education transition phase, to consider the new application and to reflect the reflection on the student profile with the help of pre-school and classroom teachers' opinions. Case studies are used in the study. Focusing on the facts that we are aware of and focused on but we do not have in-depth and detailed understanding is called phenomenology (Yıldırım ve Şimşek,2013)

3. Findings, Discussion and Results

When the findings of the research are examined in general, it is seen that preschool teachers have problems in materials, curriculum, textbooks and the physical conditions of the school. Classroom and preschool teachers have found pre-school compulsory education to be beneficial in terms of eliminating regional differences, ensuring language development, establishing foundation for elementary school, gaining confidence and socialization of learners, and providing equal opportunity in education. If the curriculum program to be established is to contribute to the development of class 1 infrastructure, language acquisition and development contribution, consideration of regional differences, implementation and recreational activities, more room for class activities, contribution to the development of self-care skills, pre-compulsory education is thought to be efficient.

Positive and negative opinions regarding the inclusion of pre-school education in compulsory education are also being discussed in public and scientific circles. It can be said that compulsory pre-school education will make an important contribution to the inequalities in the region, given the economic and cultural differences between the regions. The fact that pre-school classes, especially in rural areas, served in inappropriate places such as normal class, combined classes, administrative rooms, lodging etc is one of the important problems that teachers also express. One of the priority issues for compulsory education is the creation of a suitable space. In particular, MoNE should provide appropriate physical spaces, programs and materials in consideration of regional differences and plan it to provide unity across the country.